

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/2 strani Din 250.—,
1/10 str. Din 125.—, Mali ogle-
bi vsaka beseda Din 1.20.

Kmetijske zbornice po predlogu Kmetijske zveze.

Občni zbor Kmetijske zveze v Mariboru dne 10. decembra 1930 je sklenil sledeče: Kr. vlada blagovoli čimprej izdati modern zakon o kmetijskih zbornicah, ki bo: 1. temeljil na načelu direktne, tajne in proporcionalne volitve v kmetijske zbornice. 2. Odločujočo besedo v zbornicah imajo samo izvoljeni zastopniki; strokovnjakom nameščencem naj pripada le svetovalna pravica. 3. Posameznim banovinskim kmetijskim zbornicam naj zakon omogoča najširši razmah, da bo vsaka zbornica zamogla izvršiti svoje važne naloge v skladu s stanjem kmetijstva svojega okoliša. — Občni zbor je pooblastil načelstvo, da po teh smernicah izdela načrt zakona o kmetijskih zbornicah. Izvršni odbor je na podlagi pooblastila načrt izdelal po vzoru najuspešnejše delujočih kmetijskih zbornic v drugih državah ter ga po podnačelniku g. min. Vesenjaku osebno izročil g. ministru za kmetijstvo g. dr. Šibeniku; poslal ga je tudi vsem banom in kmetijskim oddelkom vseh banovin. Načelstvo Kmetijske zveze je v svoji seji dne 11. maja načrt odobrilo.

1. Banovinske kmetijske zbornice.

Kmetijska zbornica se naj ustanovi za vsako banovino posebej. Le tako bo mogla vsaka kmetijska zbornica izvršiti svoje važne naloge v skladu s stanjem kmetijstva svojega okoliša.

Naloga banovinske kmetijske zbornice je, da zastopa, pospešuje in štiti koristi kmetijstva, kmetovalcev in kmetijskih delavcev, odnosno poslov, ter skrbi, da se ustvarijo ugodni pogoji za socialni, gospodarski in kulturni napredek kmetijskega ljudstva. Kmetijska zbornica ima poleg mnogih drugih nalog predvsem pravico, da vladi daje mišljenje o načrtih zakonov, uredb in naredb, ki zadevajo kmetijske interese; vlada je dolžna nasvete in predloge kmetijske zbornice upoštevati.

V banovinsko kmetijsko zbornico se iz vsakega sreza voli vsaj po en član in en namestnik; iz srezov z nad 20.000 prebivalcev se na vsakih nadaljnjih 20.000 prebivalcev voli po en član in en namestnik, pri čemer se ostanek nad 10.000 šteje kot polno število. Poleg izvoljenih članov pošlje v kmetijsko zbornico po enega člana in enega namestnika vsaka Zadruga zve-

za s pretežno kmetijskim značajem, ki ima na ozemlju zbornice svoj sedež in šteje 50 članic.

2. Direktne, tajne in proporcionalne volitve.

Kmetijska zbornica se voli na štiri leta z enakim, neposrednim in tajnim glasovanjem po proporciju na podlagi obveznih kandidatnih list. Volilne edinice so srezi, voli se po občinah.

Volilno pravico in dolžnost imajo brez ozira na spol po dovršenem 25. letu starosti: 1. kmetijski posestniki-lastniki, ki obdelujejo zemljo s svojimi družinami; 2. Učenci in zakupniki kmetijskih posestev, ako na posestvu s svojimi družinami kmetujejo nad eno leto; 3. kmetijski delavci (tudi posli, sinovi in hčere ter drugi domači, ki doma delajo), če se vsaj tri leta bavijo s kmetijstvom; 4. kmetijski strokovnjaki — javni nameščenci — ter strokovni učitelji na kmetijskih šolah. Izvoljen pa zamore biti v kmetijsko zbornico, kdor ima vsaj tri leta aktivno volilno pravico.

3. Delovanje kmetijske zbornice.

Organi kmetijske zbornice so: predsednik, odbor, odseki, skupščina, nadzorstvo.

Skupščino tvorijo vsi člani kmetijske zbornice. Skupščina voli za vso štiriletno poslovno dobo predsednika, odbor ter članke odsekov in nadzorstva, odobrava proračun in obračun ter sklepa o važnejših zadevah. Skupščinske seje so redoma javne. — Odbor tvorijo predsednik, podpredsednik in trije odborniki. Odbor pripravlja delo za skupščino ter izvršuje njene sklepe; skrbi, da se pripravljajo in izvršujejo zakoni, ki so v interesu kmetijstva. — Za predposvetovanje si skupščina iz svoje srede osnuje odseke, za pregledovanje poslovanja in računovodstva pa izvoli tričlansko nadzorstvo. Strokovnjakom — nameščencem pripada le svetovalna pravica.

Kmetijska zbornica si ustanovi zbornični urad, ki posluje pod vodstvom predsednikovim.

Stroške kmetijske zbornice krijejo: dohodki iz lastnih naprav in prireditev, prispevki države in banovine, progresivne doklade na državno zemljarino in morebitni prispevki strokovnih korporacij.

4. Zveza kmetijskih zbornic.

Banovinske kmetijske zbornice se združijo v Zvezo kmetijskih zbornic. Naloga Zveze je, da proučuje splošna agrarnopoli-

tična vprašanja ter išče sredstva za napredek kmetijstva in zaščito kmetijskih koristi v državi; da pri osrednji vladi zastopa interese vseh kmetijskih zbornic ter daje vladi mišljenje o važnih vprašanjih, ki zadevajo skupne interese vseh kmetijskih zbornic. V Zvezo kmetijskih zbornic pošlje vsaka banovinska kmetijska zbornica poleg predsednika še enega člana, ki ga izvoli skupščina za vso štiriletno poslovno dobo. Zveza si izvoli predsednika in podpredsednika ter imenuje glavnega tajnika.

Od 11.—13. maja se je v ministrstvu za kmetijstvo vršila konferenca o zakonskem načrtu kmetijskih zbornic. Kakšen bo končni uspeh teh posvetovanj, ne vemo podrobno. Kmetiska zveza pa bo preko svojega načelstva vztrajala pri svojem načrtu.

*

V DRUGIH DRŽAVAH.

Predsednik sveta Društva narodov nemški zunanji minister dr. Curtius, je sklical jesensko zasedanje sveta Društva narodov za 12. september.

Veliko se je pisalo o ostavki francoskega zunanjega ministra Brianda. Briand je po dolgem oklevanju podano ostavko umaknil in bo vodil na občo zahtevo še tudi zanaprej posle francoske zunanje politike.

17. zasedanje mednarodne trgovske konference se vrši v Pragi. Posvetovanj se udeležuje 100 odposlancev iz raznih držav. Tokrat gre za omiljenje carin, za pobijanje brezposelnosti in mednarodne kredite.

Nemško-avstrijska carinska združitev in razsodišče v Haagu. Kakor znano je bila od sveta Društva narodov nemško-avstrijska carinska združitev predana mednarodnemu razsodu v Haagu. Predsednik razsodišča Adachi je izjavil, da bo imelo Društvo narodov na septemborskem zasedanju že mnenje sodišča o pravnem značaju nemško-avstrijske carinske zveze.

Italija in oboroževanje na morju. Letošnji italijanski proračun za vojno mornarico zahteva 1.575 milijonov lir in je višji od lanskega za 90 milijonov.

Vatikan in fašisti. Dne 27. maja je došlo v Rimu in po drugih mestih Italije do spopadov med fašisti in članom Katoliške akcije. Fašizem išče povsod

Za pomladansko zdravljenje,

čiščenje krvi in proti slabi prebavi
rabite naš nacionalni produkt

„Planinka“ - čaj Bahovec

Pravi samo v zaprtih in plombiranih paketih z napisom proizvajalca:

LEKARNA Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA

priliko, da bi zatrl vsako drugo mnenje o načelih človeškega življenja, nego je njegovo. Ker mu Cerkev teh povodov ne da, si jih izmišlja in nastopa z nasilji proti Vatikanu in od papeža krepko v življenje poklicani Katoliški akciji. Italijanska vlada je že razpustila vsa katoliška društva.

Ostavka in zopetna sestava vlade na Poljskem. Poljski ministrski predsednik — polkovnik Slavek je izročil 26. maja državnemu predsedniku ostavko celotne vlade. Sestavo nove vlade je prevzel trgovinski minister — polkovnik Pytlov. Ostali so v novi vladi prejšnji ministri, le trgovinsko ministrstvo je prevzel doslej v vojaški upravi uslužbeni general, finančno ministrstvo pa brat maršala Pilsudskega. Do sprememb v vladi je prišlo na željo maršala, ki ni bil zadovoljen z varčevanjem poprejšnjega finančnega ministra.

Neprestani — krvavi komunistični izgredi so na dnevnem redu v republiki na Španskem.

Vlada v Nemčiji pripravlja znižanje uradniških plač in bo uvedla davek na zaposlitev, ki bo znašal 4% od plače ali mezde in se bo sorazmerno stopnjeval.

Zelo napete razmere vladajo med sovjetsko Rusijo ter Finsko, in sicer radi boljševiških grozovitosti.

★

Slavnosti v Padovi

o priliki 700letnice smrti sv. Antona Padovanskega 1931—1932.

Na pobudo gg. škofa in župana padovanskega ter redovnikov minoritov je razposlalo mesto Padova na Italijanskem vsemu svetu povabilo na slavlje gornje 700letnice.

S polnim zaupanjem in navdušenjem je nanj odgovoril ves krščanski svet. Spominske svečanosti, odobrene po sv. Očetu, na katerega zro vsi verniki in čigar uredbo podpirajo vse oblasti v iskrenem edinstvu, so se pričele v aprilu ter bodo trajale ob raznih cerkvenih obredih in slavljih, razstavah in romanjih, do oktobra 1931. Dne 13. jun. 1931 bo pooblaščen kardinal sv. Očeta bral

pontifikalno sv. mašo na svetnikovem grobu.

Po specialnih uradih, ki jih je organiziral odbor, se javljajo romanja iz celega sveta, med tem ko se goreče pripravlja Padova, da s preureditvijo hotelov in vsemi javnimi pripomočki sprejme in vredno pogosti vernike, ki bodo prihiteli v sveti kraj.

Važna bo mednarodna razstava sedanjih krščanske umetnosti, ki bo odprta od junija 1931 do julija 1932. Prijavili so udeležbo poleg najzaslužnejših italijanskih umetnikov tudi tuji, doslej iz sedmih držav. Dobila je 100 tisoč lir podpore za premije in je postavljena v impozantni arhitektonski stavbi na mednarodnem vzorčnem sejmu v obliki bazilike. Že sedaj obeta postati umetnostni dogodek največje važnosti spricho odmeva po vsem svetu.

Po tem povabilu vernikov bo odbor v kratkem razposlal brošuro kot vodnika; ta propagandna knjižica bo vsebovala ves program svečanosti, na katerih bodo imeli romarji posebne olajšave.

Sežigališče v Gradcu. V graškem občinskem svetu so socialni demokratje postavili predlog, da se zgradi sežigališče za mrtve ter da v to svrhu mesto brezplačno odstopi zemljišče v izmeri 2000 kvadratnih metrov ter da zgradi zgradbo v gozdiču, kjer se bodo shranjevale žare s pepelom tistih, ki so se dali upepeljiti. Krščansko-socialni občinski svetniki so odločno nastopili proti temu predlogu. Poudarili so v tem vprašanju stališče katoliške Cerkve, ki odklanja sežiganje mrličev. Naglasili so tudi, da v času gospodarske krize in pomanjkanja denarja ne gre izmetavati denar za nepotrebne stvari, od katerih ubog delavec nima nobenih koristi! Socialno-demokratski predlog pa je le bil sprejet proti glasovom krščanskih socialcev. Tako rešujejo socialni demokratje delavsko vprašanje. Ko bodo socialni demokratje v Gradcu pozidali svoje sežigališče, bodo gotovo imeli toliko tovariškega čuta, da bodo mariborskim socialistom, ki agitirajo za sežiganje mrličev, na stežaj odprli vrata. Tako bodo tudi naši »Ognjičarji« prišli na grmado po smrti.

Preganjanje katoliške mladine v Litvi. V Litvi je končana obravnava proti štirim duhovnikom in osim dijakom

ter dvema sodelavcema katoliške akcije. Obtoženi so razlagali narodu po naročilu škofov kulturnobojne ukrepe vlade in pozivali katoličane, naj strnejo svoje vrste in naj dvignejo svoj glas pod vodstvom škofov ter duhovščine proti preganjanju Cerkve in katolicizma. Državni pravdnik je zahteval za obtožene v smislu zakona radi nepokorščine napram državnim oblastem smrtno kazen. Obtožene so zagovarjali sijnajno njihovi zagovorniki, med katerimi so bili štiri bivši ministri. Cela gromovita obtožnica se je razblinila v prazen nič. Ker je pa nacionalistična stranka zapovedala obsodbo, so bili obsojeni: duhovnik Salcius na 2000 litov ali na tri mesece zapora; duhovnik Cvinis in dva dijaka vsak na 1000 litov ali na dva mesece zapora, 1 dijak na 750 litov ali na 7 tednov zapora, 3 dijaki na 500 litov ali na 1 mesec in pol zapora. 2 duhovnika, 2 dijaka in 2 člana katoliške akcije so bili oproščeni. Sodba je bila razglašena po triurnem posvetovanju sodnikov in obtoženi so vložili prizive. Po razglasitvi razsodbe so katoliški dijaki sprejeli mučenike z velikim ter burnim navdušenjem in ob tej priliki je aretirala policija pet študentov.

Svetovni kongres krščanske rudarske internacionale. Zadnje dni majnika se je vršil v Strassburgu v Nemčiji 4. kongres internacionale krščanskih zvez rudarjev. Zbora se je udeležilo 72 zastopnikov posameznih zvez. Od delegatov jih je bilo 32 iz Nemčije, 12 iz Francije, 7 iz Belgije, 9 iz Holandske, 1 iz Madžarske in 2 iz Poljske. Zborovalci so razpravljali v nemškem, francoskem ter v nizozemskem jeziku. Med drugimi je bilo sklenjeno, da se bo naprej glasilo krščanske rudarske internacionale, ki je izhajalo doslej le vsakega pol leta, razširilo in omogočilo večkratna izdaja.

Velikanska soha s Kristusovim kipom. V južnoameriški luki Rio de Janeiro bodo dogotovili te dni na vrhu griča Corcovado soho z ogromnim Kristusovim kipom. Slovesno odkritje se bo vršilo dne 13. oktobra t. l. Kip je obdan od venca električnih žarnic, katerega je mogoče videti v noči na veliko daljavo. Italijanski iznajditelj na polju brezžičnih električnih valov Marconi bo prižgal na večer odkritja spomenika v Rio de Janeiro žarnice tega venca iz Italije s pritiskom na električni gumb, kakor je že to storil ob priliki otvoritve razstave v avstralskem glavnem mestu Sydney, ko so bile žarnice užgane iz Italije v Avstralijo s pomočjo brezžične oddaje električnega stika na tako ogromno razdaljo.

★

13 let čakal na izvršitev smrtno kazni.

V severnoameriški državi Arizona je bila pred svetovno vojno smrtna kazen odpravljena. Uvedli so jo zopet l. 1918 ker so se povspele oblasti do prepričanja, da ne morejo več izhajati brez nje. Žrtev boja za in proti smrtni kazni je kaznjenec, ki se piše Sam Carroll. Leta 1913 je bil obsojen radi umora na